

533

GREKISK KONST

KONSTAKADEMIEN
STOCKHOLM

1947

GREKISK KONST

MÅLERI - SKULPTUR - GRAFIK
KONSTHANTVERK

KUNGLIGA AKADEMIEN FÖR DE FRIA
KONSTERNA
STOCKHOLM

April — maj 1947

*Utställningens behållning tillfaller
Greklandshjälpen*

Imprimé à Stockholm
Mars, 1947

LE COMITÉ GREC

S.A.R. LA PRINCESSE HÉRITIÈRE DE GRÈCE

Vice Presidents:

ANT. PAPADIMOS

Ministre de l'Instruction Publique

N. BALTAZZIS-MAVROCORDATOS

Sous-Secrétaire d'Etat pour la Presse et les Informations

Membres:

AND. LONDOS

Secrétaire Général de l'office du Tourisme

E. D. PANAS

Envoyé extraordinaire et Ministre plenipotentiaire de Grèce
en Suède

EP. THOMOPOULOS

Sculpteur, Directeur de l'École des Beaux-Arts

C. PANGALOS

Artiste-peintre, Directeur de la Section des Beaux-Arts au
Ministère de l'Instruction Publique

EUG. EUGÉNIDIS

Président de l'Association Helléno-Suédoise

D. BRAESSAS

Artiste-peintre, Président de la Chambre des Artistes grecs

LE COMITÉ SUÉDOIS

S.A.R. LE PRINCE EUGEN DE SUÈDE

JOSEF WEIJNE

Ministre des Cultes et de l'Instruction publique

KNUT THYBERG

Ministre Plénipotentiaire, Chargé d'Affaires de Suède en Grèce

EMIL SANDSTRÖM

Conseiller à la Cour Suprême de Suède, Président de la Commission de Gestion pour les secours en Grèce

AXEL W. PERSSON

Professeur à l'Université d'Upsal, Président de l'Association Suédo-Hellénique

OSCAR ANTONSSON

Docteur-ès-lettres, Conservateur du Musée National

GUNNAR CEDERSCHIÖLD

Écrivain, Directeur à la »Svenska Tändsticksaktiebolaget»

SVEN DAHLMAN

Chef de la Section de Presse au Ministère Royal des Affaires Etrangères

GUNNAR GRANBERG

Docteur-ès-lettres, Directeur de l'Institut Suédois pour les relations culturelles avec l'étranger

ERIC GRATE

Sculpteur

HERBERT JACOBSSON

Commandant, Président de la »Svenska Orientlinjen»

LASSE JOHNSON

Artiste-peintre

LE COMITÉ GREC (*forts.*)

A. A. KYROS

Écrivain, Secrétaire Général du Théâtre Royal de Grèce

A. BENAKIS

Fondateur et Président du Conseil du Musée Benakis

D. EVANGÉLIDES

Directeur de la Pinacothèque Nationale

LE COMITÉ SUÉDOIS (*forts.*)

BÖRJE KNÖS

Docteur-ès-lettres, Secrétaire d'Etat

DAVID F. LARSSON

Docteur-ès-sciences, Vice-Président de l'Association Suédo-Hellénique

GUSTAF LINDGREN

Docteur-ès-lettres, Secrétaire du Conseil des Beaux-Arts de l'Etat

HILDING LINNQVIST

Artiste-peintre

JOHN LUNDQVIST

Sculpteur, Président de l'Organisation Nationale des Artistes Suédois

OTTE SKÖLD

Artiste-peintre, Directeur de l'École Royale des Beaux-Arts

IVAR TENGBOM

Architecte, Président de l'Académie Royale des Beaux-Arts

D. J. THEODORIDIS

Directeur, Cassier de l'Association Suédo-Hellénique

PER OLOF WESTERBERG

Directeur à la »Svenska Tobaksmonopolet»

ERIK WETTER

Contre-Amiral, Membre de la première chambre du Riksdag, Directeur de la »Svenska Orientlinjen»

ERIK WETTERGREN

Conservateur en chef du Musée National

JURGEN WRANGEL

Artiste-peintre

HUGO ZUHR

Artiste-peintre

Arbetsutskott (Section de travail): Axel W. Persson (Président), Jurgen Wrangel (Vice-Président), Eric Grate, Lasse Johnson, D. J. Theodoridis (Cassier), Gustaf Lindgren (Secrétaire).

FÖRORD

I Hellas stod den västerländska konstens vagg. Folkets begåvning och skaparglädje i förening med allt vad naturen bjöd av sol och ljus, av färg och form gav upphov till verk, som alltjämt framstå som idealbilder i alla de länder, vilkas andliga liv upptagit det antika arvet. Den klassiska storhetstiden under Fidias, Praxiteles och Polygnotos var av en relativt kort varaktighet. Den avlöstes av den hellenistiska tidens mångsidiga och fantasifulla konst. En ny blomstringstid kom, då Bysans stod på höjden av sin makt. Den bysantinska konsten är ett uttryck för den grekiska andan efter dess beröring med kristendomen. De berömda målningarna i Mistra och mosaikerna i Dafne bära vittne om denna konstns blomstring, och Theotokopoulos (El Greco) förde vidare till Västerlandet en inspirerad fläkt därav. Under turkokratiens hårda århundraden blev den stora grekiska konsten lamslagen men hos folket levde ännu kvar konstnärligt skapande krafter vilka ej läto sig betvingas av yttre våld — konsthantverket blomstrade.

Då Grekland åter intog sin plats bland de fria nationerna hade landet att organisera och återuppbygga sitt intellektuella liv, varvid man sökte såväl återknyta till sina gamla konstnärliga traditioner som anknyta till de konstnärliga

strömningarna i Västerlandet. Upprepade krig och inre svårigheter — ej minst det sista världskriget — ha visserligen i stort sett verkat hämmande på en mera allmän och bredare konstnärlig utveckling, men de ha också kommit den skapande kraften att ur sorger och olyckor hämta nya impulser.

Den natur, av vilken grekerna hämtat sina inspirationer, har utövat en evig dragningskraft på Västerlandets konstnärer, även konstnärer från det avlägsna Sverige, vilka ur samma natur med dess ljus och form ha hämtat inspiration för sitt skapande.

Grekland representerar för oss i Norden ej endast antikens Hellas, det är även det land, som trots invasioner och ockupationer under århundraden bevarat sin glödande frihetskänsla, som aldrig intellektuellt nedbrutits, som kämpat strider, som vunnit Västerlandets beundran, och det har därför alltid framstått som en representant för västerländska frihetsideal. Det är också det land, vars natur aldrig skall upphöra att utöva sin lockelse. Med glädje och tacksamhet hälsa vi därför i Sverige välkommen denna utställning som en manifestation av det intellektuella livet i det »eviga Hellas».

Den svenska utställningsbestyrelsen.

NÅGRA ORD OM DEN GREKISKA KONSTEN

Under århundradena närmast före landets oavhängighet hade de konstnärliga strävandena i Grekland huvudsakligen till syfte att tillgodose folkets religiösa behov. Den bysantinska traditionen hade bidragit till skapandet av ett intressant och högtstående måleri, som dock med tiden kom att stelna i en torr och mestadels själlös typframställning. På de joniska öarna hade dock ett kraftigt italienskt inflytande gjort sig gällande, och detta dominerade där under hela 1700-talet. Emellertid levde den dekorativa konsten kvar hos folket i hela Grekland, den levde med ett intensivt liv och tog sina uttryck i folkligt enkla former och starka färger. När sedan befrielsen kom och det främmande öket avskuddades, fingo också grekerna fri tillgång till den europeiska civilisationens allfartsväg. De blevo delaktiga av tidens kulturella strömningar på alla den andliga odlingens områden. Givet var då, att den klassicism, som vid denna tid behärskade det europeiska konstlivet, även nådde Grekland, och lika naturligt var, att den där fann en alldeles särskild resonans och att minnet av Greklands egen forntid, minnet av antiken, helt satte sin prägel på de skapande krafterna inom landet. Italien blev nu det land, dit de grekiska konstnärerna i främsta rummet skyndade för att

hämta nya inspirationer och lärdomar — framför allt var det den stora bildhuggaren Canova som lockade.

När sedermera den bajerska dynastien besteg Greklands tron, blev emellertid München det konstcentrum, som drog till sig de grekiska konstnärerna. Detta jämte grundandet av konsthögskolan i Atén gav den första impulsen till en viss konstnärlig renässans i landet, om man också icke kan säga, att några utpräglat individualistiska drag ännu gjorde sig skönjbara. Det var först under de sista årtiondena av 1800-talet, som några ledande krafter framträdde, utbildade i den bajerska huvudstaden, vilka med en stark sensibilitet förenade en strävan att föra konsten framåt och samtidigt giva den en nationell prägel; det var målarna Ghyzis (som sedermera blev professor vid konstakademien i München), Lytras och Iakovidis samt bildhuggaren Chalepas. Ehuru de inspirerats av andan och tekniken från München och sålunda arbetade med en akademisk penselföring och färgskala och voro bundna av en akademisk uppfattning och komposition i tidens romantiska realism, lyckades de dock ge sina arbeten en smidigare och mera medelhavsbetonad karaktär. De beagnade sig också av motiv från rent grekiskt liv och grekisk historia.

Denna riktning dominerade till slutet av 1800-talet. Från och med sekelskiftet började ett annat konstcentrum locka de grekiska konstnärerna. Det var Paris, och här kan man säga skapades och utbildades den moderna grekiska konsten. Långsamt nådde så impressionismen Grekland, men först då den hade blivit omodern i sitt hemland, och trots allt vann den icke så stor resonans hos målarna. Detta torde främst ha berott därpå, att den akademiska stilen i stor utsträckning alltjämt dominerade med sina tongivande repre-

sentanter (som emellertid hade förstått att draga vissa lärdomar av impressionismen och särskilt av friluftsmåleriet), men också därpå, att den yngre generationen kände en starkare dragning till postimpressionismen och orienterade sig efter de intryck de rönte av densamma. Målarna började nu allmänt studera och återge den grekiska naturen och det grekiska livet med egna ögon. Trots att de det oaktat ej alltid lyckades höja sig från en viss begränsad uppfattning, skulle dock den nya orienteringen i förening med studiet av och kärleken till verkligheten lägga grunden till ett skapande med äkta konstnärlig inlevelse.

Under de sista åren av mellankrigstiden framträdde tydliga försök att lösgöra sig från ett givet fasthållande av motiven och man börjar allt mer sysselsätta sig med rent estetiska problem.

Så möter man hos den moderna framåtsträvande konstnärsgenerationen en skara målare, som söka en förenklad och koncentrerad form och som vilja skapa mer med valörer och nyanser än med omedelbara lokalfärger; somliga älska en rik och kraftig färgskala, andra söka finna en syntes av färgerna på duken. Hos enstaka målare möter man ett visionärt återgivande av verkligheten, hos andra åter en förenkling av uttrycksmedlen i överensstämmelse med den folkliga konsten, och slutligen finner man även kubistiska och surrealistiska försök. De flesta av dessa tendenser kan man följa i de utställda arbetena.

I stort sett kan väl sägas, att den moderna grekiska konsten knappast ännu är fullt färdig och att den först nu börjat utveckla sig fritt och fått medvetande om sig själv. Man skönjer en bestämd och klart dominerande strävan att ge uttryck åt en enhetlig och samlad tanke och att återgiva

levande samtida strömningar i dessas många skiftande former. Den moderna grekiska konsten kan också utan tvivel uppvisa flera goda talanger som, utan att helt ha frigjort sig från främmande inflytande, dock röja en utpräglad individualitet och som ha skapat intressanta verk såväl inom måleriet som bildhuggarkonsten.

D. Evangelidis.

Directeur de la Pinacothèque National.

Om icke annat angives, är tekniken oljemålning. —

Då ägare icke angives, tillhör konstverket konstnären och är i regel till salu. — Upplysningar om pris m.m. lämnas i kassan vid entréen.

MÅLNINGAR

ALEXANDRIDOU-STEFAÑOPOULOU, CH.,
född 1889

- 1 Bönder från Skyros, 1929

ANAGNOSTOPOULOU, MARIE, född 1902

- 2 Zappion, 1939
- 3 Sifnos, akvarell, 1939

ARGYROS, OUMVERTOS, född 1886

- 4 På gården (Ön Hydra), 1938
- 5 Farfar, 1927
- 6 Farmors klänning, 1938

ASTERIADIS, AGENOR, född 1898

- 7 Landskap, 1944
- 8 Landskap i Attika, 1944
- 9 I Aténs omgivningar, 1945

AXIOTIS, STRATIS, född 1907

- 10 Hamnen, akvarell, 1946
- 11 Pireus' hamn, 1945

BEKIARI, KOULA

- 12 Ung flicka med palett, 1946

BERTSA, ERASMIA, född 1895

- 13 Roumeli, 1936
- 14 Landskap i Attika, 1938

BRAESSAS, DIMOS, född 1880

- 15 Ön Hydra, 1939
- 16 Båtar I, 1940
- 17 Båtar II, 1940

DAVIS, DIMITRI, född 1905

18 Gränder i Mykonos, 1946

DELIGAKI, EFTHYMIA, född 1916

19 Gamla Atén, 1944

DIAMANTOPOULOU, PÉNÉLOPE, född 1900

20 Ön Santorin, akvarell, 1939

DIMAS, DIMOS, född 1886

21 Sobriete, 1937

EXARCHOU, EUGÉNIE, född 1908

22 Gamla kvarter, 1930

FLOROU, LÉLA, född 1910

23 Nature Morte, 1943

FRANDZISKAKIS, ERIKOS, född 1908

24 Nature Morte, 1932

Privat ägo.

GAÏTIS, JEAN, född 1923

- 25 Ung flicka, 1946

GEORGIADIS, ANDRÉ, född 1892

- 26 Dampporträtt, 1939

GHERMENIS, VASSOS, född 1898

- 27 Tobaksodling (Makedonien), 1939

GHESCOS, KONSTANTIN, född 1876

- 28 Livets melodi, 1908

Privat ägo.

GHIKA, K., född 1906

- 29 Kålmasken, 1939

- 30 Komposition i två avdelningar, 1939

- 31 Nattlampan, 1945

- 32 Landskap från Hydra

- 33 Sirocco

GOUNARO, GEORGES, född 1889

- 34 Tre kvinnor, 1947
- 35 Naket, teckning, 1946
- 36 Naket, teckning, 1946

HADJIMICHALI, ANGHÉLIKI, född 1895

- 37 Jannina, akvarell, 1946

HAÏKALI, MARINA, född 1910

- 38 Rosor, 1942

ILIADIS, KOSTA, född 1903

- 39 Nature Morte, 1938

ICONOMIDI, PÉNÉLOPE, född 1893

- 40 Tröskning av säd (Nioussa), 1939
- 41 Bondkvinna från Makedonien med sitt barn, 1939

KAZAKOS, TRYPHON, född 1895

- 42 Paris, 1936

KANELLIS, ORESTE, född 1912

- 43 Profil av ung flicka, 1942

KERAMIDAS, ALKIS, född 1905

- 44 Flyktingar, 1943

KONDOPOULOS, ALEKOS, född 1904

- 45 Bondmora, 1939

KOSMADOPOULOS, GEORGES, född 1895

- 46 Bybröllop, 1946

- 47 Vinter, 1946

- 48 Kamelior, 1946

KONTOGLOU, FOTIS, född 1895

- 49 Bergskrigare under revolutionen 1821, Tempera 1946

- 50 Ung herde från Thessalien, 1947

- 51 Porträtt av konstnärens hustru, 1928

Privat ägo.

KOUTSOURIS, COSTA, född 1913

- 52 »Elektra» på Herodes Atticus-teatern, 1946

LAZARIS, THÉODOROU, född 1885

- 53 Flod vid Lévia

LEONARDOU-CATRAKI, VASSO, född 1914

- 54 Lagun vid Aitolikon, akvarell, 1944

LYBER-ARGHYROU, JENNY, född 1902

- 55 Rosor, 1945

- 56 Rosor, 1946

MALAMOS, KOSTA, född 1913

- 57 Flykten (Massakern vid Komméno), 1946

MALTEZOS, JEAN, född 1913

- 58 Ung flicka med slöja, 1945

MARTHAS, PAN., född 1905

- 59 Hungersnöd, 1946

MATHIOPOULUS, PAUL, född 1876

60 Vallmo, pastell, 1944

MILIADIS, STELIOS, född 1881

61 Moret-Sur-Loing, 1927

62 I byn, 1939

63 Gamla Atén, 1946

NAKIS — KARTSONAKIS, N., född 1899

64 Gubbe, 1929

NICOLAOU, NIKOS, född 1906

65 Landskap vid Cumes, 1940

66 Landskap i Attika, 1943

OTHONEOS, NIKOS, född 1883

67 Ön Mykonos, 1943

PAPA, AGLAÏA

68 Fönstret, 1940

PAPALOUKAS, SPYRO, född 1892

- 69 Lesbos (Byn Ayassos), 1924
70 Lesbos (Yéras-bukten), 1924

PARTHENIS, KOSTA, född 1879

- 71 Förtalet, omkr. 1926
Privat ägo.
72 Hadrianus' port
Privat ägo.
73 Teckning
Privat ägo.

PERVOLARAKIS, OTHON, född 1887

- 74 Dockor, 1935
Privat ägo.

POLICANDRIOTIS, ANTONIS, född 1904

- 75 Folkmarknaden, gouache, 1944
76 Folkmarknaden, gouache, 1944

RANGAVI, OURANIA, född 1910

- 77 Självporträtt, 1939

RENGOS, POLYCLÉTE, född 1903

- 78 Kyrka på Naxos, 1937

SEMERDJIDIS, VALIA, född 1911

- 79 Bondkvinna från Agrafa, 1945
80 Folkdomstol, monotyp, 1946

THOMOPOULOS, EPAMINONDAS, född 1878

- 81 Februari i Grekland, 1943
82 Maj i Grekland, 1943
83 Juli i Grekland, 1943
84 November i Grekland, 1943

TSAROUCHIS, YANNIS, född 1910

- 85 Sittande ung man, tempera, 1937
Tillh. Envoyé K. Thyberg, Atén.
86 Grekisk matros mot rosa fond, 1946
Tillh. Envoyé K. Thyberg, Atén.
87 Grekisk matros mot grön fond, 1947
Tillh. Envoyé K. Thyberg, Atén.
88 Grekisk flygare, 1947
Tillh. Envoyé K. Thyberg, Atén.

TSOUCHLOS, VRASSIDAS, född 1904

89 Pastoral, 1935

VAKALO, GEORGES, född 1902

90 »Trissevgheni» av skalden Palamas, gouache, 1940

91 »Poetisk fläkt» efter Sikélianos, gouache, 1946

VASSILIOU, SPIROS, född 1902

92 Ön Hydra, 1946

VASSILIKIOTIS, ARISTOTELIS, född 1902

93 Vår i Attika, 1946

94 Vinter, Mykonos, 1947

Tillh. Envoyé K. Thyberg, Atén.

95 Marknad i Macedonien, akvarell

Privat ägo.

96 En kärra, Makedonien, akvarell

Privat ägo.

97 Hus i Mykonos, akvarell

Privat ägo.

98 Hamnen i Mykonos I, akvarell

Privat ägo.

- 99 Mykonos, Akvarell
Tillh. Envoyé K. Thyberg, Atén.
- 100 Hamnen i Mykonos II, akvarell
Privat ägo.
- 101 Landskap i Attika
Tillh. Envoyé K. Thyberg, Atén.

VERDESSOPOULOU, MARIE, född 1908

- 102 Efter regnet, 1938

VIKATOS, SPIROS, född 1878

- 103 Rosor, 1946

VORNOZI ANNA, född 1916

- 104 Fattigkvarter, 1946

VYZANTIOS, PÉRICLÈS, född 1893

- 105 Marknad i Dalmatien, 1934
- 106 Ön Hydra, 1940

ZAIËRIS, EMMANUEL, född 1883

107 Fiskare, 1925

ZACHARIOU, PHOTIS, född 1909

108 Landskap, 1945

ZEPPOS, EMMANUEL, född 1905

109 Hus i Mykonos, 1940

ZONGOLOPOULOS, GEORGES, född 1903

110 Hamnen i Syra, 1939

111 Hamnen i Tinos, 1939

Tillh. Envoyé K. Thyberg, Atén.

ZONGOLOPOULOU, HÉLÈNE, född 1909

112 Hamnen i Pireus, gouache, 1945

SKULPTUR

APARTIS, ATHANASE, född 1899

- 113 Modern, terrakotta, 1939
- 114 Arkitekten, parisk marmor, 1945
- 115 Ung man, marmor, 1945
- 116 Den gamla Despina, gips, 1946

APERGHIS, ACHILLE, född 1909

- 117 Porträtt av fru A., gips, 1946

CHRYSSOCHOÏDOU, TITSA, född 1906

- 118 Huvud, brons, 1938
- 119 Sittande flicka, terrakotta, 1944

EFTHYMIADOU, FROSSO, född 1916

120 Åsna, terrakotta, 1939

121 Kalv, terrakotta, 1939

FALIREAS, VASSOS, född 1904

122 Den blinde musikern, gips, 1934

123 Lena, marmor, 1942

124 Irene, gips, 1946

FILIPOTIS, AVGOUSTIS, född 1916

125 Huvud, marmor, 1945

FRANGOUDAKIS, FANIS, född 1918

126 Soldathuvud, gips, 1945

KAPRALOS, CHRISTOS, född 1910

127 Krigsförklaringen, relief, gips, 1940

128 Min mor, gips, 1941

129 Den lille bonden, gips, 1945

KASTRIOTIS, GEORGES, född 1900

- 130 Porträtt av fru B. R., patinerad cement, 1946
Privat ägo.

LAMERAS, LAZAROS, född 1914

- 131 På Egeiska havets böljor, marmor, 1946
132 Torso, sten, 1942

LIMNEOS, ATHANASSE, född 1908

- 133 Ung grekinna (fragment ur »Fredsängeln»); pentelisk marmor, 1944

LOUKOPOULOS, KLÉARCHOS, född 1908

- 134 Barnhuvud, sten (från Egina), 1941

MAKRIS, AGAMEMNON, född 1910

- 135 Ung sittande flicka, sten, 1943
136 Anthoula, pentelisk marmor, 1944

MAVRIKIOS, ANTONIS, född 1916

- 137 Porträtt, gips, 1943

PANAYOTAKIS, ANDRÉ, född 1883

138 Huvud av ung flicka, gips, 1935

PERANDINOS, NIKOS, född 1912

139 Olympia, pentelisk marmor, 1943

140 Ung atenska, pentelisk marmor, 1946

SOCHOS, ANTONIS, född 1888

141 Vattenlek, brons, 1922

142 Adam och Eva, marmor, 1943

143 Under slaveriet, marmor, 1942

144 Till flygarna, marmor, 1946

SOFIALAKIS, NIKOS, född 1914

145 Moder med sitt lilla barn, parisk marmor, 1944

SYNNEFAS, GEORGES, född 1883

146 Bacchus, marmor, 1934

TOMBROS, MICHEL, född 1889

147 Torso, pentelisk marmor, 1942

ZONGOLOPOULOS, GEORGES, född 1903

148 Yanna, gips, 1944

149 Christine, gips, 1944

GRAFIK

BEKIARI, KOULA

- 150 Tavernan, träsnitt, 1945
151 Vid Akropolis' fot, träsnitt, 1946

HARBOURI, ISABELLE, född 1908

- 152 Törnbuske, torrnål, 1946

KEFALINOS, JEAN, född 1894

- 153 Häst, träsnitt, 1940
154 Saint Jean de Chartres, träsnitt, 1942
155 Påfågel och näktergal, färgträsnitt, 1942
156 Alexander den Store, träsnitt, 1946

LEONARDOU-KATRAKI, VASSO, född 1914

- 157 De tre systrarna, träsnitt, 1943

MAGHIOROU, LOUKIA, född 1915

- 158 Landskap i Attika, träsnitt, 1946

MOSCHOS, GEORGES, född 1906

- 159 Portaria, träsnitt, 1940

PAPADIMITRIOU, EFTHIMIOS, född 1895

- 160 Rhigas, som inspirerade revolutionen 1821, träsnitt, 1942

- 161 Den utländska ockupationen, träsnitt, 1944

- 162 Landskap i Attika, träsnitt, 1946

PASCHALI, LÉLA, född 1914

- 163 I Nationalträdgården, etsning, 1946

THEODOROPOULOS, ANGHELOS, född 1887

- 164 På ön Santorin, trägravyr, 1938

- 165 På ön Santorin, trägravyr, 1938

- 166 Komposition, trägravyr, 1938

TASSOS, A., född 1915

- 167 Porträtt, träsnitt, 1945

VASSILIOU, SPIROS, född 1902

- 168 Lyrspelaren, träsnitt, 1942
169 Diktaren Palamas' begravning, träsnitt, 1943
170 Kalavryta's klagan, träsnitt, 1946

VELISSARIDIS, GEORGES, född 1911

- 171 Vintern 1941 — Hungern, träsnitt, 1946

VENTOURAS, NIKOLAS, född 1903

- 172 Efter regnet, litografi, 1940
Privat ägo.

YANNOUKAKIS, DIMITRIOS, född 1898

- 173 Naket, mezzotint, 1944
174 Katt, torrnål, 1946

ZEPOS, EMMANUEL, född 1905

- 175 På folkmarknaden, trägravyr, 1942

IKONER

IKONMÅLERIET OCH GREKLAND

Ikonmåleriet, dvs. den grekisk-ortodoxa kyrkans transportabla kult- och andaktsbilder, är en skapelse av den kristna erans första århundraden. Att döma av de tidigaste, på 500-talet utförda ikoner, som forskningen hittills bragt i dagen, har detta tavelmåleri uppstått inom det syrisk-palestinska kulturområdet. Konsthistoriskt sett måste dess härkomst dock ledas tillbaka till antikens stiltraditioner. Mycket av den hellenistiska målarkonstens — de grekisk-egyptiska mumieporträttens och de pompejanska freskernas — anda, formspråk och tekniska erfarenheter ha härigenom bragts att leva vidare genom mer än ett årtusende.

Från Medelhavets östligaste kustbygder utbredde sig denna nya konst hastigt till Mindre Asien, Kaukasien och Armenien samt fick under 900- och 1000-talen sin första, klassiskt avklarnade utformning i det bysantinska Konstantinopel, den dåtida världskulturens lysande medelpunkt, dess Paris. Härfån fördes ikonmåleriet redan omkr. år 1000 över till Ryssland, där det upplevde en intensiv, nationellt egenartad blomstring, som under 1300- och 1400-talen nådde sin höjdpunkt i Novgorodskolans färgstrålande, monumentalt förenklaade arbeten, och som i den moskovitiska målarmunken

Andrej Rublev — en samtida själsfrände till Fra Angelico — frambragte en av världskonstens stora, klassiska mästare.

En annan strömfåra ledde impulserna från den förfinade hovskolan vid Bosporen ut till Balkanländerna. I Serbiens, Bulgariens och Nord-Greklands svårtillgängliga kloster och kyrkor ha många av det bysantinska måleriets härligaste monument undgått den förstörelse, som genom krig och plundringar utplånat största delen av världsmetropolens konstskatter — men ingenstädes i den bysantinska världen bevarades den stora konstantinopolitanska stiltraditionen i en så ren och förnäm form som i Salonikiskolan. När Konstantinopel år 1453 erövrades av turkarna och det bysantinska imperiets saga var all, kunde därför det konstnärliga arbetet fortgå utan avbrott. De grekiska målarna överflyttade till den joniska arkipelagen, där Kreta under 1400-talet och början av det följande seklet övertog Salonikis roll som den huvudsakliga förvaltaren av det klassiska stilarvet från den konstantinopolitanska konstens andra guldålder på 1300-talet. Med sin varma intimitet i människouppfattningen, sin ljusa glättighet i karaktären, sin klara färgållning och sin nästan gotiska elegans i formbildningen framstår den kretensiska skolan såsom den sista, helgjutna insatsen i det konglomerat av främmande stilinflytanden, som under 1500-talet och de två följande århundradena ledde till den bysantinska traditionens upplösning och undergång. En av de främsta, individuellt gripbara representanterna för denna skola var Michael Damaskinos, verksam omkring år 1500. Impulserna från Kreta nådde långt, de genomsyrade ej blott det grekiska fastlandet och den kringliggande övärlden, utan lämnade även djupa spår i den italienska konsten, framför allt i Venedig, Österlandets infartsport till Europa. På denna

tradition bygga också Duccio, Cimabue och Giotto, den italienska förrenässansens banbrytare. Men samtidigt blir inflytandet från den västerländska konsten med dess strävan till yttersta naturillusion ödesdigert för det grekiska ikonmåleriet. Dess helgjutna, abstrakta formvärld, skapad enbart för att uttrycka den andliga verkligheten, upplöses alltmer under försök att assimilera det italienska måleriets naturalistiska stil — eller sjunker under 1700-talet ned till det enkla, folkliga hantverkets plan. Men innan denna tusenåriga konst gick under, frambragte den ett världsgeni, kretensaren Domenico Theotocopuli, El Greco. Genom hans förändrigade, koloristiskt fria och expressiva måleri, som har sina djupaste rötter i hembygdens konstnärliga jordmån, har det grekisk-bysantinska arvet blivit en levande kraftkälla för vår egen tids kost.

Bertel Hintze.

IKONER

- 176 TRONANDE MADONNA MED KRISTUS. På ömse sidor St. Johannes («teologen») och St. Jakob. Änglar i de två översta hörnen. Signerad: »Av Michael Damaskinos hand». Kretensisk skola. Tillkomstår omkring 1580. (0,41×0,29 m.)
- 177 KRISTI HIMMELSFÄRD. Kristus svävar i en gloria, buren av två änglar. Madonnan står i gruppens mitt. Osignerad. Kretensisk skola. Troligen från mitten av 1500-talet. (0,44×0,36 m.)

- 178 PIETÀ. Madonnan vid Kristi huvud, St. Johannes böjande sig över honom och St. Josef vid hans fötter. St. Nicodemus håller stegen. Sju sörjande kvinnor. Osignerad. Kretensisk skola. Troligen från mitten av 1500-talet. Under influens av den berömda kretensiske målaren Emanuel Lampardos, som verkade omkring 1598—1632. (0,76×0,41 m.)
- 179 BEBÅDELSEN, FÖDELSEN OCH DOPET. Triptyk, möjligen en serie från den övre delen av en »iconostas» (en skärm med ikoner, som i grekiska kyrkor avskiljer koret från den övriga kyrkan). Ehuru kompositionens grunddrag äro de traditionella, är dock behandlingen mycket fri för tiden och visar starkt italienskt inflytande. Osignerad. Möjligen målad på de Joniska öarna under slutet av 1600-talet antingen av eller under inflytande av den kretensiske målaren Theodore Poulakis, vars verk den mycket liknar. (0,87×0,37 m.)
- 180 TRE HELGON. Troligen St. Gregorius, St. Johannes (»teologen») och St. Paraskevi. Signerad: »av Romanos' hand», Kretensisk skola. Omkring 1590. (0,94×0,87 m.)
- 181 MADONNAN MED BARNET. Traditionell komposition känd som »Passionsmadonnan». Inskrift: »Änglarnas härskarrinna . . .» etc. Osignerad. Troligen från grekiska arkipelagen. Tidigt 1600-tal. (0,34×0,30 m.)
- 182 DE HIMMELSKA HÄRSKARNA. I mitten Frälsaren. Osignerad. Troligen från grekiska arkipelagen. Omkring 1600. (0,61×0,49 m.)
- 183 ST. DEMETRIUS TILL HÄST. I bakgrunden staden Saloniki. Osignerad. Starkt slaviskt inflytande, möjligen makedonisk. Omkring 1700. (0,59×0,45 m.)

- 184 KRISTI FÖRKLARING. I bakgrunden ett landskap med höga klippor. Osignerad. Kretensisk skola. Början av 1600-talet. (0,36×0,28 m.)
- 185 APOSTLARNAS PETRUS OCH PAULUS. Osignerad. Jonisk skola. Troligen mitten av 1600-talet. (0,31×0,28 m.)
- 186 ST. ANTONIUS. Signerad: »Av Andre Pavia's hand». Kretensisk skola. Slutet av 1600-talet. (1,04×0,40 m.)

Samtliga ikoner tillhöra M. Spiro Harcopos, Atén, som välvilligt utlånat dem till utställningen.

KONSTHANTVERK

GREKISKT KONSTHANTVERK

Det vetenskapliga intresset har i Grekland sedan länge huvudsakligen varit inriktat på den stora klassiska konsten och kulturen. Den folkliga konsten och folklivsforskningen överhuvudtaget tilldrogo sig vid seklets början knappt något större intresse.

För några tiotal år sedan uppmärksammade emellertid en del forskare både i de nyinrättade muséerna i Grekland och i privata samlingar en hel del intressanta konsthantverksalster av okända mästare från såväl bysantinsk som senare tid. En mera allmän inventering gjordes, varvid en rikedom av bevarade föremål påträffades — smycken, skulpterade möbler, redskap och andra bruksföremål i såväl keramik som andra material samt, icke minst, textilier och folkdräkter.

Dessa föremåls utsökta form och den vackra och omväxlande dekoren i en enkel och harmonisk färgskala bygger icke endast på en genom tiderna fortlevande tradition från de rika kulturer, som successivt uppträtt och blomstrat på grekisk mark, utan även på folkets egen konstnärligt skapande instinkt. Jämför man nygrekiska konsthantverksalster med bysantinska kan man icke undgå att lägga märke till det starka inflytandet, såväl traditionellt som konstnärligt.

Säkert gå emellertid den grekiska folkkonstens rötter till-

baka till förhistorisk tid. Ett livligt handelsutbyte med främmande länder, invandring av främmande folkslag och politiska omvälvningar av skilda slag ha givetvis även satt sin prägel på denna konst. — Rötterna gå dock otvivelaktigt djupt ned i det egna landets jord.

Detta framträder framför allt inom keramiken. Kruk-makaren är väl den förste yrkesman, som vi med rätta kunna kalla konsthantverkare. Vattenkannen (Prochois) med dess karakteristiska form möter oss också oförändrad från äldsta tider fram till våra dagar och den är alltjämt det outhärligaste och oskiljaktigaste köksföremålet i Grekland, såväl i staden som på landsbygden.

Även textilkonsten har urgamla anor. Man har i Egypten i fornkristna gravar hittat rester av vävnader, vars mönster man ännu återfinner i Grekland. De dyrbara manliga och kvinnliga folkdräkterna äro goda exempel på den fortlevande konsthantverksskickligheten i Grekland. Även vävnader, mattor, broderier och spetsar utföras ännu med samma skicklighet, ömhet och idoghet som fordomdags.

De dekorativa motiven äro mycket varierande. Man finner såväl schematiserade människogestalter som djur och växter, men framför allt komplicerade geometriska mönster. Djur och fåglar avbildas alltid i profil, mänskliga gestalter åter en face eller med en lätt vridning på huvudet, vanligen två och två, systematiskt på vardera sidan om ett träd. På Skyros finner man även båtmotiv och på Kreta motivet med »lyrspelaren och den dansande flickan». På Tolvöarna förekommer ett mönster (framför allt på handdukar) föreställande en dans med rader av kvinnor alternerande med män. — All utsmyckning är rent dekorativ, således mer eller mindre schematisk och utan detaljer.

Detta är endast i all korthet några enkla, beledsagande ord till de prov på grekiskt konsthantverk av i dag, som exponeras på denna utställning.

Jag hoppas, att utställningen skall bidra till kännedomen om den grekiska folkkonsten, och att de aktningvärda försöken från sammanslutningars och enskildas sida att på traditionell grund främja det nutida grekiska konsthantverket skola röna intresse och förståelse från svensk sida.

Anne Apostolaki.

Directrice du musée des arts decoratifs, Atén.

KONSTHANTVERK

Det grekiska konsthantverket har lidit stort avbräck genom krigets förödande framfart. Nu rådande transportsvårigheter och brist på medel ha också hindrat den grekiska utställningsstyrelsen att från landsbygden insamla karakteristiska konsthantverksalster.

Å andra sidan ha åtskilliga konsthantverkare från olika delar av landet under kriget tagit sin tillflykt till huvudstaden.

De arbeten, som visas på utställningen, äro därför hämtade från en del större sammanslutningar och verkstäder i Atén. Dessa ha emellertid för närvarande även stora ekonomiska svårigheter att kämpa med, varför det varit svårt att uppbringa representativa arbeten i den omfattning som den grekiska utställningsstyrelsen önskat.

TEXTILIER

I. Kungl. Handarbetskolan

(École Royale Hellénique des travaux de dames)

2 Rue des Philhellenes, Athènes

»Kungl. Handarbetsskolan», grundades år 1897 av konung Georg I, som skänkte skolan såväl tomt som byggnad i Atén. Filialer finnas i landsorten, både på fastlandet och på öarna. Skolans mål är att för moderna handarbeten, broderier och

spetsar vidmakthålla karakteristiska grekiska mönster och sömnadssätt. Eleverna åtnjuta fri undervisning, mat, läkarevård m.m. Skolan uppmuntrar även arbete i hemmen.

(Samtliga utställda föremål äro till salu.)

II. Medellösa kvinnors verkstad

(L'Atelier des femmes pauvres)

38 Avenue Amelie, Athènes

Är 1872 stiftades »Föreningen för kvinnlig utbildning» med uppgift att undervisa medellösa kvinnor i olika handslöjder, varigenom de själva skulle kunna försörja sig. Den var den första kvinnosammanslutningen i Grekland och Främre Orienten och grundades av drottning Olga, Georg I:s gemål. Specialiteter äro vävning, mattknytning, broderi och spetsknyppling, varvid särskild vikt lägges vid bevarandet av gamla inhemska metoder, mönster och färger.

Föreningen har filialer i ett flertal grekiska städer.

(Samtliga utställda föremål äro till salu och beställningar emottagas under ovanstående adress.)

III. Hemslöjdsförbundet

(La Société de l'Industrie domestique)

5 Rue Venizelos, Athènes

»Hemslöjdsförbundet» är en sammanslutning av 8 olika organisationer och har till ändamål att främja den grekiska hemslöjden genom undervisning och övervakning av de olika ateljéernas arbete samt genom gemensamma utställnings- och

försäljningslokaler. Förbundet har filialer i landsorten och har deltagit i många utställningar i utlandet, såsom i Paris (1937), Berlin (1938), New York m.fl. Hemslöjdsförbundet strävar efter att i sina arbeten förena nutidens krav på ändamålsenlighet med användandet av gamla mönster och hävdvunnen teknik.

(Samtliga utställda föremål äro till salu.)

IV. Firma »Dubbel-yxan»

(*»La hache double». Industrie crétoise*)

Madame Kaloutsis

4 a. Rue Karitsi, Athènes

»Dubbel-yxan», startades 1920 av madame F. Kaloutsis, som för sig ställde uppgiften att försöka återuppliva den gamla kretensiska vävnadskonsten. Från en ytterst blygsam början utvecklades företaget snabbt, och 1919 hade madame Kaloutsis på Kreta över 150 vävstolar i arbete. Då tyskarna besatte Kreta, förstördes det mesta av vad madame Kaloutsis byggt upp, men efter befrielsen har hon nu i Aten åter tio vävstolar i gång. Madame Kaloutsis tecknar själv kompositionerna, vilkas motiv hon framför allt hämtar från Knossos och gamla kretensiska vävnader.

(Samtliga utställda föremål äro till salu.)

V. Ur Benaki-museets samling.

(*De la Collection de M. Benaki*)

VI. Firma Gladys Stewart Richardson

(*Maison Gladys Stewart Richardson*)

5 a Rue de Stade, Athènes

(Samtliga utställda föremål äro till salu.)

VII. Grekiska Mattorganisationen

(L'Organisation de tapis greque)

28 Rue Nikis, Athènes

(Samtliga utställda föremål äro till salu.)

VIII. Madame Angela Marketou

11 Rue Lykiou, Athènes

KERAMIK

IX. Ur Benaki-museets samling

(De la Collection de M. Benaki)

Arbeten från »Keramikos»-fabriken

(De utställda föremålen äro icke till salu.)

SILVERSMIDE

X. Firma Epirus-konst

(»L'Art populaire d'Epire»)

K. Ioanidis, ouvrages en argent

12 Rue Churchill, Athènes

(Samtliga utställda föremål äro till salu.)

XI. Firma Karamichalis & Seferiades. Silversmeder.

(Maison Karamichalis & Seferiades. Ouvrages en argent)

9 b. Rue Praxitèle, Athènes

(Samtliga utställda föremål äro till salu.)

Silversmidet är mycket karakteristiskt för Grekland och utövas sedan mer än 200 år tillbaka särskilt i Epiros och Makedonien, där yrket ärvs från far till son. Enär dessa landsdelar höra till dem, som nu hårdast drabbats av ockupationens härjningar, ha alster av detta konsthantverk emellertid i mycket ringa grad kunnat medtagas på utställningen.

BOKHANTVERK

XII. Firma »Aetos», förlagsbolag för grafisk konst

(»Aetos», *Maison d'Édition pour l'art graphique*)

6 b. Rue de Bucarest, Athènes

(Samtliga utställda föremål äro till salu och beställningar emottagas under ovanstående adress.)

DIVERSE

XIII. Madame Nina Aravantinou Collection

8 Rue Homère, Athènes

ANNONSER

KVALITETSSTÅL

med världsrykte

verktygsstål
konstruktionsstål
rostfria stål

*Stålgjutgods, stänger, tråd, band,
plåt och rör samt färdigproduk-
ter såsom stållinor, sågar, maskin-
knivar, tobaksknivar*

*Hårdmetall
Självmörjande lager*

FAGERSTA BRUKS AKTIEBOLAG
FAGERSTA · SVERIGE

SILL · SALT

KONSERVER

AB BRÖDERNE AMELN

STOCKHOLM

GÖTEBORG · MALMÖ · NORRKÖPING · GRAVARNE

Grekiskt

*

HELLAS

I SVENSK LITTERATUR OCH KONST

Urval av Karl Asplund

Rikt illustrerad 13: 50
inb. i handbundet klotb. 19: 50

*

Tre utsökta romaner av

GIORGOS THEOTOKAS

Makter

4: 50

Argo

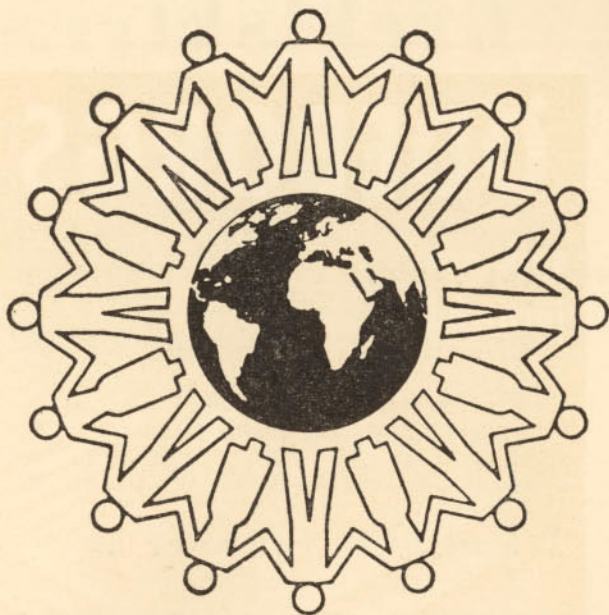
12: 50

Leonis

5: 75

BONNIERS

Skapande samverkan fredsgaranti

Den skapande samverkan, som är den bärande grunden för konsumentkooperationen i alla länder, innebär, att de, som förbrukar varor och råvaror, gemensamt bör äga och i demokratiska former kontrollera dessa tillgångar.

Kooperationen vänder sig mot stater och enskilda, som syftar att skapa monopolvinster på andras bekostnad. Erfarenheten visar, att sådana monopolsträvanden leder till tvister om världens råvarutillgångar och internationella förvecklingar.

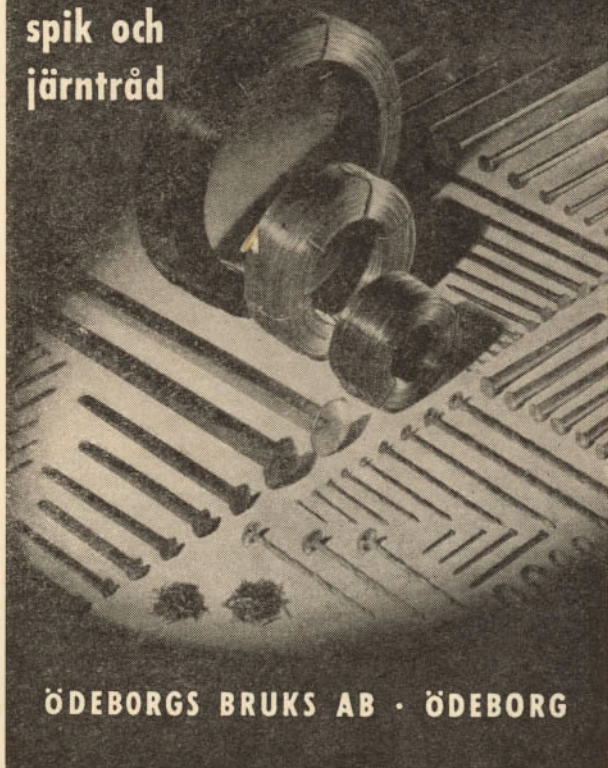
Kooperationen söker skapa förutsättningar för människorna i alla länder att genom samarbete kring jordens rikedomar hjälpa varandra att skapa bättre levnadsbetingelser. Genom att följa parollen »Ej tjäna på andra men tjäna varandra» skapar vi i samverkan den fredsgaranti, som världen i dag icke kan vara utan.

KONSUM / KOOPERATIVA

ÖDEBORGS

spik och
järntråd

ÖDEBORGS BRUKS AB · ÖDEBORG

FORSS AKTIEBOLAG

KÖPMANHOLMEN
Örnsköldsviks distrikt

Telegramadress:
Forss, Köpmanholmen

Tillverkar:
Sågade och hyvlade trävaror
Cellulosa

Grekisk svamp

för vagn- och biltvätt,
för industri och måleri
samt toillettsvampar.

Sämskskinn, loofas och
solglasögon.

SVAMPIMPORTEN LEVANTEN

GRUNDAD 1923

ERIK DAHLBERGSGATAN 5

Tel. 11 70 80

GÖTEBORG

Tel. 11 70 80

MICKAEL TH. TSAPPOS

SVAMPAFFÄR

Lästmakaregatan 18

STOCKHOLM

Importörer och försäljare av natursvamp från Grekiska arkipelagen sedan

1882

AB GERBER & HESSLOW

STOCKHOLM

IMPORTÖRER av
malmer och råmaterialier för industrin

EXPORTÖRER av
papper och andra svenska stapelartiklar

THEODORIDIS & Co, AB

STOCKHOLM

Import • Export

SVEA

D. & A. THEODORIDIS

ATHEN

A V E N U E V E N I Z E L O S 1 6

S VENSKA O RIENT L INIEN

GÖTEBORG

THEODORIDIS & Co. AB • STOCKHOLM

FRITZES

Kungl. Hovbokhandel

*Permanent Konst-
utställning*

FREDSGATAN 2 · TEL. NAMNANROP · STOCKHOLM

Johannes Th. Tsappos

MARIA TRAPPGRÄND 7

STOCKHOLM

*Svamp & Sämskskinnsaffär i parti,
rekommenderas*

STOCKHOLM 1947
Tryckeriaktiebolaget Svea

GREKISK KONST

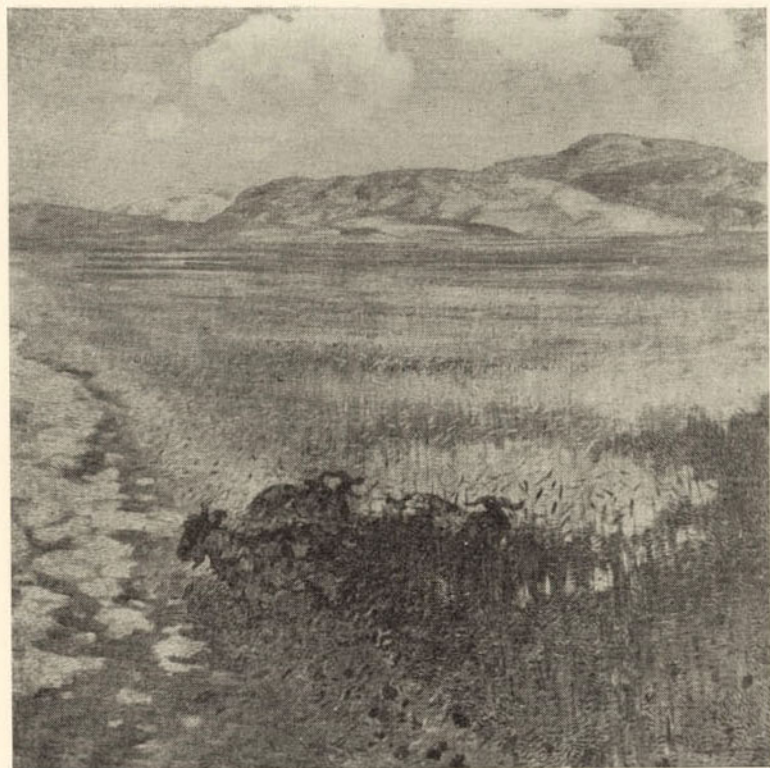
Stockholm 1947

Illustrationer

Emmanuel Zairis
Fiskare

Epaminendas Thomopoulos
Maj i Grekland

Spiros Vassiliou
Ön Hydra

K. Ghika
Nattlampan

Valia Semerdjidis
Bondkvinna från Agrafa

Agenor Asteriadis
Landskap

Anna Vornozi
Fattigkvarter

Fotis Kontoglou
Porträtt av konstnärens hustru

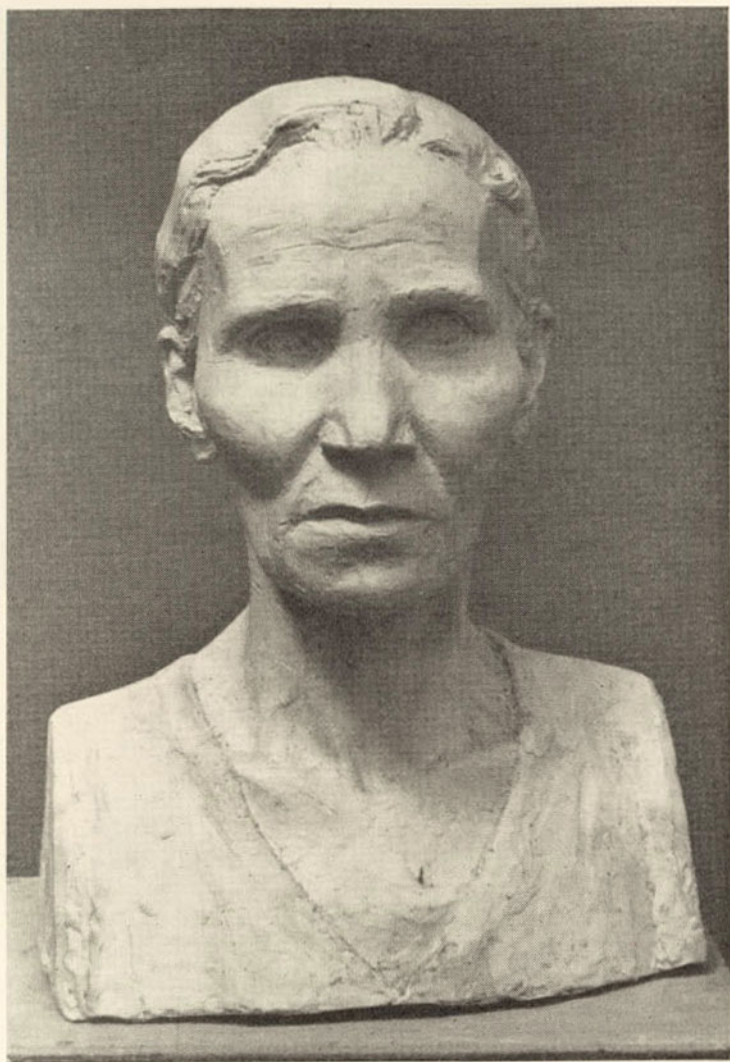

Georges Gounaro
Naket

Efthimios Papadimitriou
Landskap i Attika

Athanase Apartis
Den gamla Despina

Agamenon Makris
Ung sittande flicka.

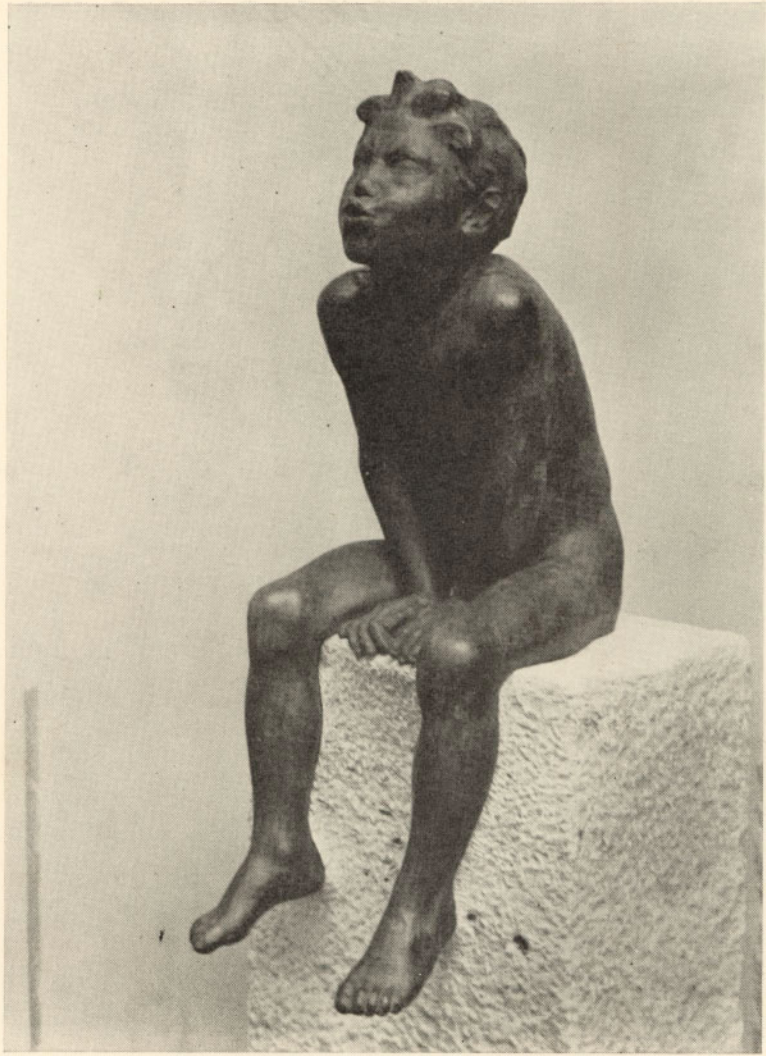

Nikos Sofialakis
Moder med sitt barn

Titsa Chrysochoidou
Huvud

Antonis Sochos
Vattenlek